DSM-IV Disosiyatif Bozukluklar için Yap?land?r?lm?? Klinik Görü?me (SCID-D)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *DSM-IV Disosiyatif Bozukluklar için Yap?land?r?lm?? Klinik Görü?me (SCID-D)*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=20226

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

DSM-IV Disosiyatif Bozukluklar için Yap?land?r?lm?? Klinik Görü?me (SCID-D), Amerikan Psikiyatri Birli?i taraf?ndan yay?nlanan DSM-IV tan? kriterlerine göre disosiyatif bozukluklar? güvenilir ve geçerli bir ?ekilde te?his etmek amac?yla tasarlanm?? yar? yap?land?r?lm?? bir klinik görü?me arac?d?r. Bu araç, klinisyenlere standardize edilmi? bir protokol sunarak, be? temel disosiyatif semptom alan?n? derinlemesine inceleme imkan? verir: amnezi, depersonalizasyon, derealizasyon, kimlik karma?as? ve kimlik de?i?imi. Ölçe?in Türkçe versiyonunun güvenirlik ve geçerlik çal??mas?, 2014 y?l?nda Kundakçi ve ark. taraf?ndan yürütülmü? olup, arac?n Türkiye'deki klinik popülasyonlarda etkin bir tan? arac? olarak kullan?labilece?ini göstermi?tir.

Anahtar Kelimeler

Dissosiyatif Bozukluklar, SCID-D, **DSM-IV**, Yap?land?r?lm?? Klinik Görü?me, Psikopatoloji, Travma, Klinik Tan?

Yazarlar

Kundakçi, T., ?ar, V., Kiziltan, E., Yargiç, I. L., Tutkun, H.

Amaç

SCID-D'nin temel amac?, klinisyenlerin hastalar?nda DSM-IV'te listelenen spesifik disosiyatif bozukluklar? (örne?in, Dissosiyatif Kimlik Bozuklu?u, Dissosiyatif Amnezi, Dissosiyatif Füg, Depersonalizasyon Bozuklu?u ve Ba?ka Türlü Adland?r?lamayan Disosiyatif Bozukluk) standart bir yöntemle te?his etmelerine yard?mc? olmakt?r. Görü?me, disosiyatif belirtilerin varl???n?, ?iddetini ve klinik önemini sistematik olarak de?erlendirerek tan?sal tutarl?l??? maksimize etmeyi amaçlar.

Bu araç, özellikle disosiyatif semptomlar?n s?kl?kla di?er psikiyatrik durumlarla (örne?in, s?n?rda ki?ilik bozuklu?u veya travma sonras? stres bozuklu?u) kar??t?r?ld??? durumlarda ay?r?c? tan?da önemli bir rol oynar. SCID-D, sadece tan? koymakla kalmaz, ayn? zamanda semptomlar?n ciddiyetini derecelendirerek tedavi planlamas?na da rehberlik eder.

Yap?

SCID-D, disosiyasyonun be? ana bile?enini ölçmek üzere yap?land?r?lm??t?r. Bu bile?enler, disosiyatif bozukluklar?n fenomenolojik sunumunu kapsamaktad?r. Görü?me, her bir belirti alan?n?n ayr?nt?l? bir incelemesini içerir ve hastan?n belirtileri deneyimleme biçimi hakk?nda niteliksel bilgi toplamay? sa?lar.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Amnezi: Ki?isel bilgilerin, önemli ya?am olaylar?n?n veya travmatik deneyimlerin geri ça?r?lmas?ndaki bozukluklar? inceler.
Depersonalizasyon: Bireyin kendi bedeninden veya zihinsel süreçlerinden kopukluk hissini de?erlendirir.
Derealizasyon: Çevrenin gerçek d???, rüya gibi veya yabanc?la?m?? alg?lanmas?n? ölçer.
Kimlik Karma?as? (Identity Confusion): Ki?inin kimli?inde, de?erlerinde veya hedeflerinde belirsizlik veya çat??ma ya?anmas?n? ara?t?r?r.
Kimlik De?i?imi (Identity Alteration): Farkl? kimlik durumlar?n?n veya benlik parçalar?n?n varl???n? ve davran??lar? üzerindeki kontrolü ele geçirmesini inceler.

Geçerlik

SCID-D'nin geçerli?i, hem orijinal ?ngilizce versiyonunda hem de Türkçe adaptasyon çal??mas?nda (Kundakçi et al., 2014) kapsaml? bir ?ekilde incelenmi?tir. Türkçe versiyonun geçerlik çal??malar?, özellikle **uyum geçerli?i** ve **ay?rt edici geçerli?i** üzerine odaklanm??t?r.

Kundakçi ve arkada?lar? taraf?ndan yürütülen ön çal??ma, SCID-D'nin klinik popülasyonlarda disosiyatif bozukluklar? sa?l?kl? kontrollerden ve di?er psikiyatrik hastalardan ba?ar?yla ay?rt edebildi?ini göstermi?tir. Bu çal??ma, SCID-D'nin tan?da yüksek hassasiyet (sensitivity) ve özgüllük (specificity) oranlar?na sahip oldu?unu ortaya koymu?, bu da arac?n do?ru pozitif ve do?ru negatif sonuçlar verme yetene?ini kan?tlam??t?r. Ayr?ca, Dissosiyatif Deneyimler Ölçe?i (DES) gibi di?er disosiyatif ölçüm araçlar?yla pozitif korelasyon göstermesi, yap? geçerli?ini desteklemi?tir.

Güvenirlik

Yap?land?r?lm?? klinik görü?meler için en kritik güvenirlik ölçütü **görü?meciler aras? güvenirlik**tir (inter-rater reliability). SCID-D, standartla?t?r?lm?? yap?s? sayesinde yüksek görü?meciler aras? güvenirlik sa?lamak üzere tasarlanm??t?r, bu da farkl? klinisyenlerin ayn? hastay? benzer ?ekilde te?his edebilece?i anlam?na gelir.

Türkçe adaptasyon çal??mas?, SCID-D'nin alt ölçekleri ve genel tan? kategorileri için kabul edilebilir düzeyde veya yüksek düzeyde güvenirlik katsay?lar? bildirmi?tir. Görü?meciler aras? güvenirlik katsay?lar?n?n (genellikle Kappa veya ?KK kullan?larak hesaplan?r) klinik uygulamada SCID-D'nin tutarl? bir araç oldu?unu do?rulad??? belirtilmi?tir. Ancak, orijinal kaynak içeri?inde spesifik katsay?lar belirtilmedi?i için, bu katsay?lar?n literatürdeki genel kabul görmü? yüksek standartlarla uyumlu oldu?u varsay?lmaktad?r.

Faktör Analizi

SCID-D, tan?sal bir araç oldu?u için, birincil amac? psikometrik faktör yap?s?n? incelemekten

ARABPSYCHOLOGY.COM

ziyade, klinik tan? kriterlerini sistematik olarak sorgulamakt?r. Bu nedenle, SCID-D için genellikle ke?fedici veya do?rulay?c? faktör analizi (EFA/CFA) uygulanmaz. Bununla birlikte, arac?n yap?s?, disosiyasyon fenomeninin DSM-IV'teki klinik tan?m?na göre be? temel alana ayr?lmas?n? yans?t?r. Bu be? alan, klinik olarak birbirinden ayr?labilir ancak birbiriyle ili?kili faktörler olarak i?lev görür. Faktör analizi çal??malar?, genellikle daha çok disosiyatif semptomlar?n alt?nda yatan latent yap?y? ara?t?ran öz bildirim ölçeklerinde yo?unla??r.

Ölçek

Test Türü: Klinik Görü?me (Yar? Yap?land?r?lm??)

Format: Yüz yüze görü?me format?nda uygulanan, klinisyen rehberli?inde bir protokoldür.

Mevcut Diller: ?ngilizce (Orijinal), Türkçe

Popülasyon Grubu: Klinik hastalar ve psikiyatrik bozukluk ?üphesi olan bireyler.

Ya? Grubu: Ergenlik dönemi (genellikle 18 ya? ve üstü) ve yeti?kinler.

Popülasyon Detaylar?: Özellikle travma ve disosiyatif bozukluk ?üphesi olan ayakta veya yatarak tedavi gören psikiyatri hastalar?.

Test Metodolojisi: Görü?meci, DSM-IV kriterlerini sistematik olarak sorgular. Her bir madde, hastan?n deneyimine göre belirli bir derecelendirme sistemi kullan?larak puanlan?r. Derecelendirme, genellikle belirtinin ?iddetini ve klinik önemini yans?t?r (örne?in, 1=Yok, 2=Subklinik/S?n?rda, 3=Klinik olarak mevcut).

Anahtar Kelimeler

Amnezi, Depersonalizasyon, Derealizasyon, Kimlik Karma?as?, Klinik Psikoloji, Psikolojik Travma, Yap?sal Görü?me

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Vedat Sar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Mevcut de?il.

Ba?l?l?k E-posta Adresleri: vsar@istanbul.edu.tr

Yaz??ma Adresi: ?stanbul Üniversitesi T?p Fakültesi, Psikiyatri Anabilim Dal? (Tahmini).

ARABPSYCHOLOGY.COM

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

SCID-D, profesyonel klinik ve akademik kullan?m için tasarlanm??t?r. Kullan?m? genellikle e?itimli klinisyenler (psikiyatristler veya klinik psikologlar) taraf?ndan gerçekle?tirilir. Türkçe adaptasyon çal??mas? **2014** y?l?nda yay?nlanm??t?r.

Orijinal PDF doküman?na a?a??daki ba?lant?dan ula??labilir: structured-clinical-interview-for-dsm-iv-dissociative-disorders-scid-d-toad.pdf

Kaynaklar

Kundakçi, T., ?ar, V., Kiziltan, E., Yargiç, I. L., & Tutkun, H. (2014). Reliability and validity of the Turkish version of the Structured Clinical Interview for DSM-IV Dissociative Disorders (SCID-D): A preliminary study. *Journal of Trauma & Dissociation, 15*(1), 24-34.
Geni?letilmi? kaynak makalesine eri?im ba?lant?s?: 0210qef16-y-https-www-tandfonline-com.proxy2.marmara-elibrary.com

DSM-IV Disosiyatif Bozukluklar için Yap?land?r?lm?? Klinik Görü?me (SCID-D) Maddeleri

ÖNEML?: Bu ölçe?in maddeleri, kaynak içerikte sa?lanmam??t?r. SCID-D, standart bir anket yerine, e?itimli bir klinisyen taraf?ndan uygulanan yar? yap?land?r?lm?? bir görü?me protokolü oldu?undan, maddeler hastan?n verdi?i yan?tlara göre dallan?r ve her bir disosiyatif belirti alan?na (amnezi, depersonalizasyon, derealizasyon, kimlik karma?as?, kimlik de?i?imi) odaklanan aç?k uçlu ve kapal? uçlu sorulardan olu?ur.

ARABPSYCHOLOGY.COM